

Remissvar avseende SOU 2025:104, Kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkande Ny kärnkraft – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall

Diarienummer KN2025/01854

2025-12-05

Blykalla uppskattar möjligheten att få inkomma med synpunkter på Klimat- och näringslivsdepartementets promemoria Kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkande "Ny kärnkraft – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall". Blykalla får härmed lämna följande synpunkter.

Sammanfattningsvis

- Blykalla ställer sig positivt till det övergripande syfte som utredningen försöker uppnå; ett öppet system för nya aktörer och ny teknik i vilket staten deltar.
- För att ny kärnkraft ska byggas i Sverige måste det dock;
 1. finnas en förutsägbarhet i kostnaden för omhändertagande av avfall och använt kärnbränsle,
 2. vilket i ett "öppet system" kräver att en tillståndshavare vid en bestämd tidpunkt kan överlåta avfallet till en annan aktör, och
 3. att staten tar ansvar för genomförandet.

Blykalla anser därför att den nationella avfallsorganisationen eller en annan statlig juridisk person ska åläggas ett genomförandeansvar.

- Blykalla välkomnar att utredningen öppnar för att en aktör ska kunna lämna tidigare än idag och att denna tidpunkt i framtiden kan förläggas ännu tidigare än utredningens förslag. Dock anser Blykalla att redan det förslag som nu införs bör ange att en aktör ska kunna lämna systemet när aktörens avfall och det använda bränslet är placerat i mellanlager och paketerat enligt gällande slutförvarskriterier.

Kort om Blykalla

Blykalla är ett svenskt bolag som utvecklar små modulära kärnkraftsreaktorer. Bolaget är sprunget ur 25 års forskning och grundades 2013. Blykalla använder bly som kylmedium istället för lättvatten. Detta är ett av flera koncept som räknas till fjärde generationens reaktorteknik. Företaget har ett flertal patent av betydelse för bolagets teknik, däribland ett patent avseende en aluminiumlegering som är mycket motståndskraftig mot strålning och korrosion.

Inledning

Utgångspunkten för utredningens arbete är att etablera ett sammanhängande system för omhändertagande av kärnavfall och använt kärnbränsle. Systemet ska hantera de huvudsakliga problem och utmaningar som bedömts påverka effektivitet, ändamålsenlighet och tydlighet i nuvarande avfallssystem på kort och lång sikt. Blykalla anser att ansatsen är god men att utredningen hade behövt komma längre i sina förslag. Den tid utredningen fick var dock mycket begränsad. Med beaktande av detta lämnar Blykalla följande synpunkter på förslaget. Blykalla redogör inledningsvis på ett principiellt plan för varför bolaget anser att genomförandeansvaret för ett slutförvar bör åvila staten. Därefter lämnar Blykalla synpunkter på ett antal av avsnitten i utredningen.

Genomförandeansvaret för slutförvaret bör åvila staten

Blykalla ser positivt på att utredningen har försökt lämna ett förslag till hur *samordning* av hantering av kärntekniskt avfall kan gå till. Utredningen lämnar dock i för hög grad öppet var ansvaret för *genomförandet* ska vila. Möjligen hänger detta samman med att utredningen om samordning bedrivits parallellt med men skilt från utredningen gällande finansieringen av genomförandet, vilken har hanterats av Riksgälden.

En lämplig utformning av organisationen för samordning torde inte kunna skapas utan beaktande av hur en eller flera organisationer för genomförande samt finansiering av genomförandet ska utformas.

Som Blykalla och flertalet andra instanser förklarar i sina remissvar till Riksgäldens Delredovisning 2¹ gällande finansiering av omhändertagande av kärntekniska restprodukter från nya kärnkraftsreaktorer innebär nuvarande ordning och även Riksgäldens förslag till ordning för finansiering av hantering av hantering av kärntekniska restprodukter två principiellt stora problem.

- *För det första* utgör ställandet av säkerheter för dessa förpliktelser - vilka även med beaktande av Riksgäldens förslag för mindre aktörer uppgår till flera miljarder kronor - för såväl nya som etablerade aktörer en inträdesbarriär som är mycket svår att överkomma.
- *För det andra* fixeras inte aktörernas kostnadsansvar förrän ett slutförvar har förseglats enligt nuvarande ordning. Kostnadsansvaret måste istället fixeras tidigt och en möjlighet till utträde måste finnas när kostnadsansvaret är uppfyllt för att möjliggöra investeringar i ny kärnkraft.

Såvitt Blykalla kan se innebär lösningen på dessa två frågor alltid ett ökat risktagande för staten; att på något sätt eliminera säkerhetskravet lämnar staten med potentiellt residualansvar och en fixering av kostnadsansvaret medför att staten tar risken för att kostnaden för genomförandet till

¹ Se bl.a. Blykalla AB:s remissyttrande, Vattenfall AB:s och Kärnavfallsfondens yttrande som finns här: <https://www.regeringen.se/remisser/2025/10/remiss-av-riksgaldskontorets-delredovisning-av-uppdraget-at-t-utreda-finansiering-av-omhandertagande-av-karntekniska-restprodukter-fran-nya-karnkraftsreaktorer/> (senast hämtad 2025-12-05).

slut kommer att överstiga aktörernas kostnadsansvar. Detta bör vara vägledande för hur genomförandet av avfallshanteringen organiseras och finansieras.

Enligt Blykallas mening måste genomförandeansvaret vila hos staten om staten slutligen bär risken för att aktörernas bidrag till genomförandet inte räcker. Detta är även den enda möjliga lösningen om utträde ska kunna tillåtas före det att en slutförvarslösning har genomförts.

I enlighet med detta förespråkar Blykalla att det statliga avfallsbolaget, alternativt annan statlig entitet eller myndighet, redan initialt åläggs genomförandeansvaret. Den nationella avfallsorganisationen kan dock lämpligen även etableras för att samordna aktörernas syn på hur genomförandet bör ske.

Ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall

Blykalla ställer sig positivt till förändringar och möjliggörande för nya aktörer att ansluta sig till en ny nationell avfallsorganisation. Vi anser att detta är mycket viktigt för att uppnå nationella mål för klimat, miljö och tillväxt.

Det behövs en ny lag för omhändertagande av radioaktivt avfall

Blykalla delar utredningens förslag om att en ny lag bör införas för att hantera omhändertagande av radioaktivt avfall för att etablera och upprätthålla ett samlat system för omhändertagande av allt radioaktivt avfall som uppkommer i Sverige samt att detta hålls separat från det befintliga systemet.

Den nationella avfallsorganisationens ansvar

Blykalla delar utredningens inställning att det bör bildas en nationell avfallsorganisation som en sammanhållande part för gemensamt och långsiktigt planerings- och strategiarbete för att säkra aktörernas delaktighet och perspektiv.

Förslaget fokuserar på strategier och planering men saknar reglering för genomförandefasen – när anläggningar faktiskt ska byggas, finansieras, drivas och så småningom avvecklas och förslutas. Det är under genomförandet som ekonomiska beroenden mellan aktörerna uppstår. En aktör kan tvingas vänta på att andra ska ansluta sig innan anläggningarna blir ekonomiskt bärkraftiga. Aktörer riskerar att bli låsta i gemensamma investeringar där de har begränsad kontroll över tidsplan och kostnader. Blykalla förespråkar därför att staten får genomförandeansvaret genom en av följande lösningar:

Alternativ 1: Nationella avfallsorganisationen kvarstår med samordnande roll + statligt genomförandeorgan

- Ett statligt avfallsbolag, affärsverk eller myndighet etableras parallellt med den nationella avfallsorganisationen och åläggs genomförandeansvaret för att bygga och driva de anläggningar som krävs

- Den nationella avfallsorganisationen kvarstår som aktörsdrivet samordningsorgan för planerings- och strategiarbete där aktörerna gemensamt kan delta och påverka hur genomförandet bör ske
- Tydlig funktionsuppdelning: Den nationella avfallsorganisationen samordnar, det statliga genomförandeorganet genomför

Alternativ 2: Den nationella avfallsorganisationens utökat uppdrag med statligt bestämmande inflytande

- Den nationella avfallsorganisationen åläggs både samordnings- och genomförandeansvar
- Staten måste då ha bestämmande inflytande i den nationella avfallsorganisationen för att kunna garantera genomförandet oberoende av antal anslutna aktörer
- Lösningen kräver sannolikt att den nationella avfallsorganisationen får en annan organisationsform än ett aktiebolag (se argumentation nedan om varför aktiebolagsformen är olämplig för denna typ av långsiktigt statligt ansvar)

Oavsett lösning måste det säkerställas att

- Staten säkerställer tillgång till anläggningar oberoende av antal anslutna aktörer
- Aktörens maximala kostnadsansvar är känt från början och inte kan öka
- Utträdesmöjligheter finns för aktörer som har fullgjort sitt ansvar genom att överlämna färdigpackat avfall mot förutbestämd betalning

För det fall regeringen väljer att gå vidare med ett utökat ansvar för den nationella avfallsorganisationen som även inkluderar ett genomförandeansvar så behöver det tydliggöras i 3 kap. 1 § och 4 § i den föreslagna lagen om omhändertagande av radioaktivt avfall ("**Avfallslagen**").

Tillståndshavare till nya kärnkraftsreaktorer ska ingå i den nationella avfallsorganisationen

Blykalla delar utredningens förslag att tillståndshavare ska ha en skyldighet att ingå i den nationella avfallsorganisationen. Blykalla anser dock att ett bolags andelar i den nationella avfallsorganisationen (särskilt om den nationella avfallsorganisationen tilldelas ett genomförandeansvar) bör kunna justeras vid fler situationer än de som beskrivs. Exempelvis bör andelarna kunna justeras om använt kärnbränsle upparbetas och överläts som bränsle till en annan aktör, alternativt om den mängd som behöver slutförvaras minskar genom exempelvis friklassning.

Vid överlåtelse till svensk tillståndshavare kan andelar i den nationella avfallsorganisationen överlåtas enligt 3 kap. 8 § Avfallslagen. Men om bränslet överläts till utländsk aktör – exempelvis för återanvändning eller upparbetning – saknas motsvarande mekanism. Det kan noteras att återanvändning av bränsle är en förutsättning för en sluten bränslecyceln. En sluten bränslecycel är ett grundläggande mål och drivkraft i utvecklingen av G4-reaktorer med HALEU-bränsle då det bidrar till möjliggörande av ett koldioxid snålt och ekonomiskt hållbart energisystem.

Avfallslagen bör redan nu ta höjd för denna situation och möjliggöra delvis utträde vid dokumenterad överföring av bränsle utomlands, för att inte försvåra återanvändning av använt bränsle. Mot denna bakgrund föreslår Blykalla att det införs ett nytt tredje stycke i 3 kap. 8 § Avfallslagen, som följer

En medlem eller delägare kan även slutligen minska sin andel i den nationella avfallsorganisationen i det fall medlemmen eller delägarens omfattning av ansvaret för fullgörande av skyldigheterna enligt denna lag minskar som en följd av återvinning av material i ett annat land eller friklassning.

Den nationella avfallsorganisationen bör inte vara ett aktiebolag

Blykalla ifrågasätter lämpligheten i att den nationella avfallsorganisationen utgörs av ett aktiebolag oavsett om organisationen åläggs endast ett planeringsansvar i enlighet med utredningens förslag eller om organisationen åläggs även ett genomförandeansvar. Det som utredningen framhåller som styrkor med aktiebolagsformen, nämligen att aktieägaravtal skapar tydlighet, riskerar att skapa motsatt effekt. Skiftande delägare, nyemissioner vid inträden, tillträdande av aktieägaravtal och inlösen vid utträden skapar oförutsebarhet. Särskilt om organisationen ska ha ett genomförandeansvar så måste den vara stabil över tid och inte påverkas av förhandlingar av aktieägaravtal.

De uppgifter den nationella avfallsorganisationen avses åläggas har dessutom i stor utsträckning karaktär av myndighetsutövning. Detta gäller särskilt om organisationen åläggs ett genomförandeansvar i form av samordning, styrning och avtalstecknande gentemot aktörer inom systemet. Det framstår som mindre lämpligt att sådana uppgifter utförs av ett bolag där konkurrerande energibolag tvingas samverka och dela produktionsdata.

Ett statligt bolag för radioaktivt avfall

Blykalla anser att det är avgörande att staten ingår i den nationella avfallsorganisationen med ett tydligt mandat för att säkerställa att aktörer kan träda in och träda ut ur systemet.

Som angetts ovan anser Blykalla att genomförandeansvaret måste vila hos staten. Det föreslagna systemet innebär att aktörer ska kunna tillkomma och frånträda över tid, med följd att tidpunkt och kostnader för genomförandet inte kan fastställas från början, att kravbilden är delvis föränderlig samt att huvuddelen av ansvaret kan väntas uppstå efter att intäkterna hos deltagarna har upphört. Ett sådant system kräver en institutionell kontinuitet och förmåga till riskbärande som sannolikt endast kan axlas av staten.

Blykalla föreslår därför följande justering av 3 kap. 4 § Avfallslagen.

4 § Det ska finnas en statlig avfallsorganisation som är ansvarig för att skyldigheterna för omhändertagande av icke kärntekniskt avfall enligt 5 kap. 3 § 1 strålskyddslagen (2018:396) kan fullgöras.

Det ska också finnas en statlig organisation, inkluderad i eller självständig från den organisation som avses i första stycket, som är ansvarig för att

1. genomföra den nationella strategin samt drifta slutförvaren tills dess de slutligt försluts,

2. uppfylla statens ansvar enligt 14 b § och 5 j §2 lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, och
3. kvarvarande åtaganden genomförs efter ett övertagande enligt 14 c § lagen om kärnteknisk verksamhet.

Små aktörers avfall ska kunna ingå i planeringen till en skälig kostnad

Utredningen föreslår att den nationella avfallsorganisationen ska vara skyldig att inkludera kärnavfall från andra och mindre kärntekniska verksamheter än kärnkraftsreaktorer i det långsiktiga planerings- och strategiarbetet, utan att aktörerna som driver dessa verksamheter blir delägare. För detta ska aktörerna betala ersättning motsvarande den faktiska kostnaden för hanteringen.

Blykalla anser att gränsdragningen mellan "mindre aktörer" som ska betala ersättning och aktörer som ska bli delägare behöver förtydligas. Det är tänkbart att även andra kärntekniska verksamheter än kärnkraftsreaktorer kan producera avfallsmängder som motiverar delägarskap. Blykalla noterar dock denna möjlighet efter beslut av regeringen eller SSM, jmf. 3 kap. 2 § 3 p Avfallslagen.

Den nationella avfallsorganisationen planerar och tar fram en strategi för omhändertagandet

Den första strategin bör fastställas snabbt efter organisationens bildande och beakta synpunkter från befintliga medlemmar och aktörer som avser söka om tillstånd

Blykalla stödjer grundtanken om en nationell samordning av omhändertagandet av radioaktivt avfall genom att en nationell strategi antas. För att säkerställa att strategin får genomslag och ett brett förankrat underlag anser Blykalla dock att strategin bör utarbetas redan inom ett år (eller den längre tid som bedöms nödvändig med hänsyn till uppdragets omfattning) från det att den nationella avfallsorganisationen etablerats.

Vidare bör kretsen av aktörer som involveras i framtagandet av den första strategin vidgas. Om endast de verksamheter som har ansökt om tillstånd enligt kärntekniklagen omfattas, riskerar strategin att utformas utifrån ett alltför snävt perspektiv. Detta kan leda till att relevanta behov, tekniklösningar och avfallsflöden från mindre eller nyetablerade aktörer förbises. Genom att även inkludera aktörer som har ansökt om regeringens godkännande enligt lagstiftning som föreslås därom eller avser att ansöka om detta skapas förutsättningar för en mer heltäckande, långsiktigt hållbar och framåtblickande strategi.

Mot denna bakgrund föreslår Blykalla att 3 kap. 11 § Avfallslagen ges följande lydelse:

11 § Den nationella avfallsorganisationen ska inom ett år från det att organisationen har etablerats, ta fram en strategi för omhändertagande av radioaktivt avfall där den långsiktiga och strategiska planeringen för omhändertagandet framgår för organisationens medlemmar eller delägare samt de verksamheter som avses i 3 §. Arbetet med den första strategin ska ske i samråd med dels organisationens medlemmar eller delägares, dels företag som avser att bedriva verksamhet som kommer att beröras av strategin men som ännu inte har erhållit tillstånd enligt lagen (1984:3) om

kärnteknisk verksamhet för att uppföra, inneha eller driva en kärnkraftsreaktor eller lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar.

Den nationella avfallsorganisationen ska därefter vart tredje år ta fram en uppdaterad strategi.

Strategin enligt första och andra styckena ska innehålla en översikt över samtliga åtgärder som kan behövas

1. enligt 10 § 3–6 lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, och
2. för omhändertagande av det icke kärntekniska avfall som kan bedömas uppkomma.

Av strategin ska även framgå en översikt över när och av vem som åtgärderna är planerade att vidtas, samt de åtgärder som avses bli vidtagna inom en tidrymd om minst sex år.

Strategin bör styras av nationell strategi för etablering av kärnkraft

Blykalla vill understryka att det är av vikt att nationell policy och nationell strategi för omhändertagande av radioaktivt avfall utformas med hänsyn till eventuell nationell policy och nationell strategi för utbyggnad av kärnkraft, och inte tvärtom. Policy och strategi för avfall har att hantera det avfall som uppkommer vid implementering av eventuell policy och strategi för kärnkraftsutbyggnad. Om strategi för omhändertagande av radioaktivt avfall tillåts bli styrande riskerar teknikutvecklingen att låsas.

Beslutsfattande och styrning

Utredningen är otydlig avseende hur strategin ska tas fram såvitt gäller beslutsregler, röstvikter, minoritetsskydd, konfliktlösning och inkludering av nya avfallstyper. Blykalla anser att dessa frågor kan lösas genom att beslut om strategins huvudinriktning kräver kvalificerad majoritet (2/3). Dock måste det finnas ett minoritetsskydd som säkerställer att aktörer inte tvingas acceptera tekniskt olämpliga eller oproportionerligt dyra lösningar. Staten ska endast kunna anta en strategi som beaktar alla aktörers avfall.

Kostnadsfördelning

Eftersom varje aktör ska stå för sina egna kostnader behöver det tydliggöras vilka kostnader som definieras som individuella respektive gemensamma och vilken fördelningsnyckel som ska tillämpas. En lämplig fördelning är att gemensamma kostnader (infrastruktur för flera aktörer, kostnader för nationella avfallsorganisationens drift) bör fördelas efter avfallsvolym justerad för aktivitetsinnehåll, enligt schabloniserad modell i förordning. Individuella kostnader omfattar konditionering och avfallsspecifik hantering.

Ovanstående frågor bör regleras genom bemyndigande till regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att närmare föreskriva om beslutsordning, kostnadsfördelning och tvistlösning.

Forskning och utveckling för reaktors avfall

Kostnaden för FoU måste vara förutsebar

Blykalla delar utredningens förslag att tillståndshavare till nya kärnkraftsreaktorer ska bedriva FoU-verksamhet för omhändertagande av avfall och att denna forskning kan avse *dels* nya metoder för avfallshantering - alternativt hantering genom avfallet ex.vis genom upparbetning - specifika för det avfall som ny reaktorteknik ger upphov till, *dels* anpassning avfall så det kan slutförvaras med etablerade metoder.

FoU är en betydande kostnad som kan påverka projektets genomförbarhet, och sökanden behöver kunna bedöma det totala åtagandet vid investeringsbeslutet. Kostnadsramen för FoU bör därför fastställas i tillståndet och inte kunna höjas. Utan definierade ramar riskerar omfattningen att helt styras av myndighetens bedömning, vilket skapar osäkerhet och potentiellt orimliga krav. Det är även viktigt att understryka att en tillståndshavares skyldighet att bedriva FoU inte ska omfatta gemensamma anläggningar utan detta måste hanteras i en annan ordning, förslagsvis av den nationella avfallsorganisationen.

Den nationella strategi får inte verka teknikhämmande

Det är avgörande att granskningen mot den nationella strategin inte hindrar utveckling av alternativa metoder, även om de avviker från strategins huvudinriktning. Utredningens formulering att "ju större osäkerheter desto större åtagande" är rimlig, men osäkerheter riskerar att bedömas utifrån avvikelse från etablerade metoder snarare än faktisk teknisk risk, vilket kan missgynna ny teknik även när den är tekniskt mogen.

För aktörer med slutna bränslecykler som reducerar avfallsvolymer med över 90 procent bör forskningskraven fokuseras på de specifika tekniska utmaningar teknologin medför. Blykalla förstår att forskning även måste bedrivas för att säkerställa kompatibilitet med KBS-3 som referensmetod för det svenska slutförvarssystemet, men det måste göras en lämplig avvägning av vad som är rimligt att kräva avseende forskning om konventionella slutförvarsmetoder när dessa inte utgör aktörens primära strategi då det riskerar att hämma utvecklingen av potentiellt mer ändamålsenliga lösningar. Slutförvaring av avfall från nya reaktorer ligger dessutom flera decennier fram i tiden. Under denna period kommer det slutliga omhändertagandet att tillståndsprövas i sin egen process, och beakta den tekniska utveckling som skett och acceptanskriterier att utvecklas. Att i tidigt skede kräva att FoU-programmet visar full kompatibilitet med dagens KBS-3-acceptanskriterier riskerar därför att bli resursslöseri. Den detaljerade demonstrationen av kompatibilitet med slutförvarssystemets acceptanskriterier hör naturligt hemma i senare skeden – i tidigt skede bör fokus ligga på att visa att en trovärdig väg finns.

Genomförandet ska följa den fastställda strategin

Utredningen föreslår att det införs en skyldighet i Avfallslagen av innebörd att genomförandet ska följa den av regeringen fastställda strategin.

Strategin bör utformas med tillräcklig flexibilitet för att kunna anpassas efter ny teknik, ta höjd för nya avfallstyper, samt acceptera framtida förbättringar och mer kostnadseffektiva metoder. Samtidigt måste aktörer kunna förlita sig på att den referensmetod som angivits i strategin kommer att bestå, så länge en ny metod inte innebär minskade kostnader för ingående aktörer. En strategi som låser fast genomförandet vid en specifik teknisk lösning riskerar att bli ett hinder snarare än ett stöd för ett effektivt omhändertagande. Att systemet anger en referensmetod är dock en annan sak. Om staten anser att det är viktigt att allt avfall anpassas efter ett givet system som är anpassat till viss teknik behöver dock den forskning som ny teknik kräver behöva erhålla visst forskningsstöd från staten.

Möjligheter till utträde förtydligas och utvecklas

Blykalla välkomnar att utredningen adresserar frågan om utträde och statligt övertagande av ansvar, men anser att den föreslagna tidpunkten för ansvarsövergång är för sen för att skapa de förutsättningar som krävs för att nya kärnkraftsprojekt ska kunna finansieras och genomföras. Ett avfallssystem som innebär att aktörer ska kunna tillträda vid olika tidpunkter, måste samtidigt innehålla en mekanism som gör det möjligt att frånträda systemet när verksamheten är avslutad.

Utredningen föreslår att statligt övertagande ska ske först när allt avfall har placerats i slutförvar. För nya aktörer, särskilt de med kortare drifttid eller avvikande avfallsprofil, innebär detta en potentiellt mycket lång period av kvarstående ansvar. Det skapar en osäkerhet som gör det svårt att finansiera och driva projektet, eftersom investerare och långgivare måste ta höjd för ett ansvar vars slutliga omfattning och varaktighet är okänd.

Blykalla förordar därför att 14 c § 2 p. justeras så att ansvaret kan övergå till staten när kärnavfall och använt kärnbränsle har hanterats utifrån de slutförvarskriterier som gäller vid tidpunkten. Denna tidpunkt kan i vissa situationer inträffa redan när avfallet är placerat i mellanlager, och packat för slutförvar och uppfyller gällande acceptanskriterier för fortsatt omhändertagande, fonderade medel har överförts till staten och skälig ersättning därutöver erlagts till staten.

14 c §

Staten kan utöver vad som sägs i 5 j § 13 ta över ansvar för kärnavfall från den som är ansvarig för att fullgöra skyldigheterna enligt 10 § för en kärnkraftsreaktor om

1. skyldigheterna enligt 10 § 3–5 har fullgjorts,
2. allt kärnavfall och allt kärnämne som inte används på nytt som har uppkommit i verksamheten har placerats i ett ~~slutförvar på ett permanent sätt~~, *mellanlager och packats i enlighet med de acceptanskriterier som gäller vid tidpunkten för fortsatt omhändertagande*,
3. en ersättning som med hög sannolikhet täcker kvarvarande kostnader enligt 13 § 1 har överförts till staten, och
4. den myndighet som regeringen bestämmer har bekräftat att 1–3 slutförts.

Regeringen ska besluta om förutsättningarna enligt första stycket är uppfyllda innan staten får ta över ansvaret.

I och med beslutet enligt andra stycket, ska, trots vad som följer av 14 § första stycket, den som har

tillstånd att inneha eller driva kärnkraftsreaktorn ha ansetts ha fullgjort skyldigheterna enligt 10 § 3–6 och 13 § 1.

Vad som ska prövas avseende hantering av kärnavfall och använt kärnbränsle förtydligas

Blykalla välkomnar förslaget att tydliggöra vad som krävs i de olika ansökningarna enligt kärntekniklagen och att underlaget fördjupas stegvis från översiktligt till detaljerat, där varje processteg bygger på det föregående.

Detta möjliggör tidiga investeringsbeslut samtidigt som detaljkraven ökar i takt med att projektet konkretiseras och strategin utvecklas. Blykalla noterar dock att detta förslag inte stämmer överens med det förslag som redovisas i KN 2025/01871, där ett separat godkännande krävs även för uppförandet, vilket innebär att det behöver tydliggöras vad som förutsätts i den ansökan.

Det är svårt om inte omöjligt att redan vid ansökningstillfället ange och beskriva alla åtgärder som kommer att behövas. De mest betydande åtgärderna kan beskrivas och en plan för att ta fram övriga nödvändiga åtgärder kan finnas framme vid ansökningstillfället. Det är viktigt att det finns flexibilitet att anpassa vad som redovisas i olika ansökningar, då det för vissa aktörer kan vara mer lämpligt att i samband med ansökan om godkännande av uppförande eller provdrift komma med en fördjupad redovisning.

Detta är särskilt viktigt för ny teknik där utredningar rörande avfall både är kostsamma och tidskrävande. Bolag kan behöva viss säkerhet om projektets möjlighet innan omfattande utredningar genomförs.

Förberedande dialog

Blykalla tillstyrker förslaget om förberedande dialog med Strålsäkerhetsmyndigheten och Riksgälden.

Blykalla AB, genom

Thérèse Burman
Head of Legal & Regulatory

Martin Bengtsson
Legal Counsel